

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (41)

**«ВІЛЬНИЙ СЕРЕД НЕВОЛИ І СВЯТИЙ СЕРЕД ПЕКЛА» :
ДО 300-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г. С. СКОВОРОДИ**

300
років з дня народження

**СВІТ
СКОВОРОДИ**

Вінниця – 2022

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 3 (41)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВІД № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 4 від 17 листопада 2022 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкар С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол. : Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2022. Випуск 3(41). 137с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА: Рада молодих вчених. Бузенко І.Л., Сорочан А.М..... 5

ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ ТА ЕТНОКУЛЬТУРИ

БАЛИНСЬКА Н.П. СВЯТКОВО-ОБРЯДОВА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ Й ЗВИЧАЇВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	7
ДРОВОЗЮК Л.М. ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ У ШКОЛАХ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД	11
БІЛОУС Л. П. АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ	16
ГАВРИЛЮК АНАСТАСІЯ РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	23
ГОРДІЙ Ю.В. АРТ-ТЕРАПІЯ В ЗКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	28
ГУЛЯС Н. М. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	33
ЛАТУША Н. В., СТАСЕНКО А. М. СУТНІСТЬ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН	37
МАСЮТА НАДІЯ ЗНАЧЕННЯ ГРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА	42
МАШТАЛЯР Й.Ф. АДАПТАЦІЯ ЗАРУБІЖНИХ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМ ТА КОНЦЕПЦІЙ В ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОГО МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ	45
ОБОДЯНСЬКА Н. П. МИСТЕЦТВО І ФОНЕТИКА: ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ФОНЕТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	52
ОСАДЧУК А.С. ДІТИ ТА ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА	54
ШИЯН Д. О., ДЄВОЧКІНА Г. В. ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА ІМЕННИКІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	56
ДОЦЕНКО В.П. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА VS ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ	59

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ФЕДОРЧУК НАТАЛІЯ ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПРІОРИТЕТИ.....	64
--	----

БУГА О. І. ДІЛОВА ГРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	69
ГАЛЬЯНОВА О.А. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	74
ГАРГАУН Н. М. ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	78
ГУБЕЛЮК АННА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ ПІД ЧАС ГРУПОВОЇ РОБОТИ	81
БЕВЗ В.В., З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	87
КУЗЬМИНСЬКА Д. М. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ НАСТІЛЬНИХ ІГОР	91
ЛАВРЕНЧУК АНДРІЙ ОСНОВНІ ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КЗВО «ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»	98
СТЕЦЮК І.В. ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ЯК ДИДАКТИЧНОГО ЗАСОБУ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ	102

ВІДОМІ ІМЕНА \ РЕЦЕНЗІЇ

ДУДКЕВИЧ Н. Г., НЕНЧИНСЬКА Л. В., РОМАНУХА Ю. В., УСНИЙ ЖУРНАЛ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ	107
КАМЕНЮК МИХАЙЛО НА СТОРІНКАХ ЖІНОЧОГО РОМАНУ... ТАКИЙ НЕОЧІКУВАНИЙ СЕАНС	111
ОМЕЛЯНЧИК Т.Г. ВОНИ СТВЕРДЖУЮТЬ МИР І ДОБРО НА ЗЕМЛІ	114
РОКІЩКА І.А. ЗРАЗОК СЛУЖІННЯ МУЗИЦІ, НАРОДУ І ДЕРЖАВІ : ІГНАЦІ ЯН ПАДЕРЕВСЬКИЙ	119
КІСЕЛЬОВ Д. Л. ХРОНІКА ІБСЕНІЗМУ: ДЖОРДЖ БЕРНАРД ШОУ	123
БАГРІЙ ТЕТЯНА ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА ЯК ТРАДИЦІЙНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОЇ І СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ ст.	129
ЗІНЬКО М.Л., ДЕМКО Н.О. ЖИТТЯ В МУЗИЦІ ТА МУЗИКА В ЖИТТІ: Історія пісні, яка змінила світ	132
ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	138

СЛОВО РЕДАКТОРА

Пропонуємо продовжити розмову, яку ми розпочали на шпальтах попереднього Випуску Вісника, про місію педагога в умовах воєнного стану.

XXI століття асоціюється з бурхливим розвитком науки й техніки, соціально-економічною інтеграцією різних країн світу, поширенням інформаційних технологій, міжнародною мобільністю. Усе це наслідок глобалізаційних впливів на людство. Сьогодні весь світ прагне інкорпоруватися в єдине суспільство, але зворотним боком глобалізаційних явищ, на жаль, є загострення міжнаціональних конфліктів, економічна криза, деформування моральних ціннісних орієнтацій тощо.

Вплив глобалізації відчувається у сфері науки й освіти та проявляється як у позитивному, так і в негативному аспекті. На думку учених глобальна освіта може розглядатися як кардинальна парадигма нового століття, що передбачає випереджальний характер освіти, її спрямованість у майбутнє, неупереджене світосприйняття, засноване на гуманізації, гуманітаризації та демократизації освітнього процесу. «Глобальна освіта спрямовується на формування людини майбутнього за допомогою різноманітних інформаційних процесів у системі — людина – суспільство – природа [Кузь В.Г.]. Але війна вносить свої корективи й не зважати на них неможливо.

Початок російської агресії й розгортання повномасштабного вторгнення ворожих військ на теренах суверенної української держави змінили кожного з нас. Ми науковці, вчителі, студенти, але поруч з усіма перерахованими вище соціальними ролями з'явилася прикладка «волонтер». Це не звичайне бажання чи примха – це нові реалії.

Феномен волонтерства виник і поширився ще в 2014 році, коли громадяни нашої країни, переважно молодь, шляхом мирних демонстрацій показували свою позицію тодішній проросійській владі. Люди об'єднуються, щоб триматися й пережити ці важкі часи. Про волонтерський рух в Україні із захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. На нашу думку, першочергове завдання педагогів у воєнний час – показати власним прикладом, як формується чітка громадянська позиція. Наразі важливо не просто говорити про патріотизм, а виховувати його в дії, підтримуючи Збройні Сили України.

На базі нашого навчального закладу, КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» протягом лютого-березня 2022 року було сформовано волонтерський осередок «В єдності сила». А вже після відновлення звичного формату навчання, офлайн, викладачі й студенти коледжу активно долучилися до різноманітних ініціатив, спрямованих на допомогу військовим і цивільним, котрі постраждали внаслідок російської агресії. Подаємо опис наймасштабніших волонтерських подій у стінах нашого коледжу.

У вересні реалізований проєкт – благодійний аукціон книг «Маленькі кроки заради великої перемоги», – який дозволив зібрати 10 тис грн. на потреби ЗСУ. А юні вихованці мовної школи «Grade» підготували сувеніри для мужніх воїнів, через які висловили усе тепло і ніжність до наших захисників.

У жовтні організовано виготовлення окопних свічок спільно з ГО «Подільська Ластівка» (Вінницька обласна станція юних натуралістів). Окопні свічки - це єдина альтернатива освітлення та обігріву невеликого приміщення на фронті. Задля отримання

додаткових коштів на виготовлення окопних свічок було оголошено збір макулатури, що пройшов успішно й дав змогу готувати нову партію свічок для тих, хто на передовій.

З особливою атмосферою в листопаді проходили майстер-класи з розпису екопоторбин, участь у яких активно брали не лише члени коледжної родини, а й діти з особливими освітніми потребами із ГО «Сонячні діти Херсонщини» та «Сонячні діти Вінниччини».

Помітно, що подібні заходи (колективна творча справа) зближують, дозволяють відчувати власну значущість й підтримку оточення. Таким чином, розвиваємо дрібну моторику, креативність, уміння комунікувати. Так відбувається самоідентифікація як представників певної національності. І нехай оновлена Україна вкотре виникає на крові й кістах, але ми віримо, що це нація відважних, незламних, волелюбних й надзвичайно працьовитих людей. Спільні цілі споконвіку допомагали єднатися, а «сила народу в єдності, згуртованості, відданості своїй Батьківщині», як ще століття тому писав Великий Каменярь – Іван Якович Франко.

*З повагою та шаною,
члени Ради молодих учених коледжу,
Бузенко І.Л. та Сорочан А.М.*

ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА ЯК ТРАДИЦІЙНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОЇ І СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ XIX ст.

УДК 821 (477+100) "18":94(477) Мазепа

Тетяна БАГРІЙ,

студентка філологічного факультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

The article examines the depiction of the figure of Hetman Mazepa in the work of art "History of the Rus", as well as in the works of other prominent writers; the genesis of the study of the image of Ivan Mazepa in Ukrainian and world literature is reflected; the theme, ideas, motives and problems of the work "History of the Rus" are briefly described.

Keywords: *Ivan Mazepa, hetman, Ukrainian and world literature, "History of the Rus", theme, ideas, motives and problems of the work "History of the Rus".*

Постановка проблеми (актуальність).

Односторонній погляд в оцінці Івана Мазепи, цієї непересічної історичної постаті, був створений Росією і ґрунтувався, переважно, на офіційних царських документах, упереджених спогадах та замовних історичних дослідженнях. Таким поверховим тенденційним шляхом пішла, за окремими винятками, російська, а потім і радянська, історіографія та література, які відвели Мазепі місце в ряду антигероїв, зрадників. Ця однозначна оцінка виключала будь-який інший підхід до висвітлення теми. Позиція М. Драгоманова та інших дослідників, що трактували постать гетьмана з об'єктивних наукових позицій, не стільки заперечувалась, скільки замовчувалась. Тема Мазепи розроблялася і в зарубіжній літературі, яка трактувала Мазепу у романтичному ключі, орієнтуючись при цьому переважно на офіційні відомості, у яких Мазепа фігурував як людина морально нища, відлучена від православної церкви. Лише в небагатьох творах зображення особи гетьмана наближалось до істини, до безстороннього об'єктивного змалювання, хай і з елементами романтичного ореолу.

Отже, інтерпретація образу Івана Мазепи в українській та світовій літературі потребує уточнення, прояснення, що й робить наше дослідження актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До проблеми відображення І. Мазепи в історіографії і літературі свого часу зверталися В. Каллаш, С. Щеглова та інші, проте трактування образу Мазепи в об'єктивному дискурсі на той час було неможливим. Художня розробка теми козацьких звитяг наштовхувалася на певні труднощі, які не давали можливості українським письменникам висловити найзаповітніші думки про незалежність України, представити Гетьманщину як гідний зразок політичного устрою. Твори, де згадувалось ім'я гетьмана, вилучалися з ужитку, трактувалися тенденційно. Всі підручники з історії української літератури, створені до 1917 року або поза межами підцензурної радянської України, не рекомендувалися до популяризації, практично потрапляли до списку заборонених видань.

Виокремлення мети та основних завдань дослідження. Метою статті є дослідження різних поглядів на постать Івана Мазепи в зарубіжній та українській

літературній мазепіані, у спробі комплексного підходу до відтворення образу Івана Мазепи в документально-художній пам'ятці давньої української літератури «Історії Русів».

Основні завдання нашого дослідження:

- окреслити образ Івана Мазепи в українській та зарубіжній літературі;
- на матеріалі «Історії Русів» проаналізувати постать Івана Мазепи, з'ясувати ті реалії, що спричинили саме таке художнє осмислення гетьмана автором твору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відображення постаті гетьмана Івана Мазепи в художньому творі почалося за його життя з панегіриків на честь роду, добродійної діяльності «зиждителя храмів і скарбів духовних», його військової звитяги.

Своє визнання й захоплення особою гетьмана Івана Мазепи висловили барокові поети XVII століття : І. Орновський, С. Яворський, П. Армашенко, П. Орлик та інші. Їхніми зусиллями були підготовлені численні академічні тези, привітання, програми та книги, написані переважно польською та латинською мовами. Л. Алексєєнко стверджує, що «Основні панегірики Івану Мазепі були складені в 90-х роках XVII століття – час найбільшої активності великого гетьмана у всіх сферах суспільного життя. У XVIII ст. віршів на честь Івана Мазепи було значно менше, що можна пояснити посиленням російського абсолютизму і, зокрема, тиску на українське друкарство. Феофан Прокопович присвятив Мазепі драму «Володимир», яка була поставлена з нагоди відвідин гетьманом Києво-Могилянської академії. Автор прославляє гетьмана як гідного спадкоємця Володимира Великого і відновника старокиївської імперської традиції» [1, с. 5].

«В українській й зарубіжній літературах XIX ст. паралельно формувалися дві тенденції зображення історичної постаті гетьмана Мазепи. Обидві романтичні, але з різним ідейним наповненням», наголошує О.Ковалевська [4, с. 3].

Традицію зображення України та українського героя в західноєвропейській літературі розвинув і продовжив Д. Байрон. Як зазначає Б.Барвинський : «За основу англійський лірик узяв фрагмент з «Історії Карла XII» Вольтера й створив поему «Мазепа» (1818). Образ Мазепи вибудований відповідно до романтичних канонів – ідеалізований герой, що перемагає труднощі, палкий коханець, «вродливий красень» [2, с. 35].

Твори представників російської літератури базуються на ідеологічних засадах (поема «Войнаровський» (1825) К.Рилєєва, «Полтава» О.Пушкіна) та ін. Романтичним є образ Івана Мазепи у драмі польського письменника Ю.Словацького «Мазепа» (1840). Цей твір представляє нам дві іпостасі майбутнього гетьмана – авантюрний коханець і лицар, сповнений мети визволити Україну від лабет Росії.. Історичний образ гетьмана-патріота, який прагнув незалежності для своєї країни, створив П.Меріме у дослідженні «Українські козаки та їхні останні гетьмани» (1854). Псевдоісторичними, цікавими як факт звернення іноземців до української історії, є твори Р.Готтшала, Е.М.деВогює, Д.Г.Пейна та ін.

У творчості Тараса Шевченка не знаходимо ні позитивної, ні негативної оцінки гетьмана, лише декілька згадок в контексті зображуваних подій. До постаті гетьмана Тарас Шевченко вперше звернувся під час співробітництва в Археологічній комісії (вересень – початок жовтня 1845 – квітень 1846), в яку його запросили як

досвідченого художника й знавця фольклору та етнографії.

У творчому доробку Кобзаря вперше ім'я Мазепи з'являється у поемі-містерії «Великий льох» (1845). Тарас Шевченкорозмірковує над сучасним і минулим України, в алегоричній формі розкриває трагедію славного Батурина і засуджує колонізаторську політику Петра І. Поема «Іржавець» (1847) – перший твір з написаних на засланні на тему історичного минулого України. В основу його покладені події 1708-1709 років (зокрема, перехід Мазепи і Гордієнка до шведів, Полтавська битва, руйнування Січі). У вірші «Сон» («Гори мої високі...») (1847) звучить мотив туги за козацькою волею, поруйнованою царями. Згадку про гетьмана Мазепу знаходимо і в рядках про Вознесенський собор (1695 - 1700), описаний Тарасом Шевченком в «Археологических заметках», де автор називає його мазепиним. У поемі «Чернець» (1847) Тарас Шевченко використовує відомі факти відходу запорожців від мирського життя і створює яскравий поетичний образ Семена Палія. Звичайно, доля «ченця» Палія трагічна, поет співчуває йому, а Мазепа в поемі – лише привід, кара, «сивий гетьман». Звертається до постаті Мазепи Тарас Шевченко й у російських повістях «Музыкант» (1854-1855), «Близнецы» (1855-1856), але, знову ж таки, побіжно, лише у контексті певної історичної епохи. Відомо, що свої знання та уявлення про особу великого українського гетьмана Тарас Шевченко черпав з доступних йому джерел, зокрема з «Історії Русів». Цей літопис відіграв значну роль в історії політичної думки України і зайняв в ній почесне місце, як твір, що не лише висловив у концентрованій формі політичні погляди попередньої доби та сучасників автора, а й в

значній мірі вплинув на обґрунтування державницько-самостійницьких прагнень українців. *Соціальний мотив* боротьби козацтва досить послідовно проводиться в «Історії Русів»: порушення соціальних прав українців, надмірний визиск селянства, соціальні мотиви унії, розкриття істинних причин суперечностей між магнатами і шляхтою та рештою народу, захисником якого виступає козацтво. Вирішення *соціальних, національних та релігійних проблем* повинно було втілитись, на думку автора «Історії Русів», у створенні козацької держави, заснованої на відродженні і утвердженні комплексу «вольностей», за які козаки боролись послідовно і в усі часи. Ці «козацькі вольності» і були тим соціально-політичним ідеалом, за який боровся Іван Мазепа. Тема вибору зовнішньої орієнтації є одним з провідних політичних мотивів «Історії Русів», автор до неї повертається неодноразово, прагне навести вичерпну аргументацію на користь того чи іншого варіанту. «Історія Русів» у цілому пропагує *ідею* демократичної, але сильної унітарної козацької держави, створення якої і мав на меті своєї політичної діяльності Іван Мазепа.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як зазначають сучасні дослідники І. Борщак та Р. Мартель : «Іван Мазепа – традиційний образ української і світової літератури. Численну мазепіану, що створюється вже протягом більше 300 років й охоплює художню літературу, неможливо досягнути повністю. Кількісно вона складає 85 художніх творів; за жанрами: вірш, панегірик, поема, діалог, прошення, драма, трагедокомедія, літопис, псалом, містерія, оповідання, повість, роман; за географією письменників: Україна, Росія, Німеччина, Бельгія,

Франція, Англія, Швеція, Америка» [3, с. 16].

«Історія Русів» – важливий твір української літератури, що інтерпретує образ гетьмана. Постать Івана Мазепи в «Історії Русів» висвітлюється неповно, більша увага приділяється негативним сторонам діяльності та помилкам гетьмана. Анонімний автор відходить від історичної правди, коли згадує про дитинство та молодість Мазепи, перекручує факти обрання останнього гетьманом, двозначно використовує у своїй праці непевні перекази, натяки, негативні відгуки про Івана Мазепу, не згадує про налагодження

ним важливих зовнішньополітичних зв'язків, меценатську діяльність, опіку культурно-освітньої сфери.

Отже, інтерпретація автором «Історії Русів» образу Івана Мазепи не є вичерпною, вона наче створена «за наказом» і повністю репрезентує погляди та ідеї тодішньої ідеології й суспільної думки. Незважаючи на це, свідомий читач вихоплює події, слова, думки, які складають позитивне враження про гетьмана. На нашу думку, такі твори, як «Історія Русів» слід вивчати, знаючи історичні події, розрізняючи історичну правду й вимисел та домисел у творі, осмислюючи їх взаємозв'язок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексєєнко Л. Гетьман Іван Мазепа в літературі: Літературно-історичний коментар. *Історія України*. 2000. №33. С. 4-6.
2. Барвинський Б. Гетьман Іван Мазепа в всесвітній літературі і штуці. Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Русі. Т. II. Львів, 1909. С.29-37.
3. Борщак І., Мартель Р. Іван Мазепа: Життя і пориви великого гетьмана. Київ : СП «Свенас», 1991. С.12-17.
4. Ковалевська О. Постать Івана Мазепи в худ. літературі XVII–XX ст. Київ, 2001. С.1-4.

*Стаття надійшла до редакції
01 листопада 2022*

ЖИТТЯ В МУЗИЦІ ТА МУЗИКА В ЖИТТІ:

Історія пісні, яка змінила світ

УДК 78.05-042.3

ЗІНЬКО М.Л., ДЕМКО Н.О.

*викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Вченими давно доведено, що вплив класичної музики на людину не міф, а цілком обґрунтований факт. На сьогоднішній день існує безліч методик лікування, заснованих на музикотерапії.

Фахівці, що вивчають вплив класичної музики на людину прийшли до висновку,

що прослуховування класичних творів сприяє швидкому одужанню хворих.

Проведені численні дослідження показують, що класична музика позитивно впливає на всі вікові категорії, починаючи з новонароджених і закінчуючи літніми людьми.